

Королько С.В., к.т.н., доцент
 Юркевич Р.М., к.т.н.
 НАСВ
 Тарнавський А.М., к.т.н., доцент
 ЛДУ БЖД

АНАЛІЗ ВПЛИВУ ПАРАМЕТРІВ БАЗАЛЬТОВОЇ ФІБРИ НА ПІДВИЩЕННЯ УДАРНОЇ МІЦНОСТІ БЕТОНІВ ДЛЯ ЗАХИСНИХ СПОРУД

На сучасному етапі розвитку одним із завдань, які стоять перед військовими, є підтримання в належному стані, відновлення і модернізація старих та спорудження нових захисних будівель, фортифікаційних споруд і бліндажів, які б відповідали сучасним вимогам щодо міцності, надійності та стійкості до ударних навантажень.

Одним із найбільш поширених і традиційних конструкційних матеріалів для оборонних фортифікаційних споруд є залізобетон, який може витримувати значні ударні навантаження від куль і снарядів різної потужності. Проте, за свідченнями учасників АТО, одним із негативних факторів під час обстрілів цих споруд артилерією та стрілецькою зброєю є поранення особового складу не лише кулями та осколками, що зрикошетили конструкцію, а й уламками виколотого бетону. Для усунення цього явища використовують багатошарові покриття сховищ та споруд як із середини, так і ззовні захисними матеріалами (сітками, щитами), які мають підвищену ударну стійкість. Разом з тим бетонні плити, що армовані суцільними листами та захисними сітками, потребують значної металосмістості плит, а використання захисних сіток вимагає складних технічних рішень щодо їх розташування та займає значні площі.

Високоєфективним способом усунення проблем руйнування бетонних конструкцій та захисту особового складу від уламків виколотого бетону є використання модифікованих фібробетонів нового покоління, що зміцнені армованими волокнами. В якості фіброволокон найбільше зарекомендувала себе базальтова фібра. Для максимально ефективного використання можливостей армуючих фібр визначальним є відношення довжини волокна до його діаметра l_c/d_v , що залежить як від адгезії цементного каменю до волокна, так і від когезії самої цементної системи. Ці фактори адгезії волокна до бетону, його міцності і насичення в матриці будуть визначати стійкість бетону до відколювання. Відомо, що чим більше співвідношення довжини до діаметра волокна, тим вище буде співвідношення середньої міцності волокна до адгезії зчеплення волокна з бетоном.

Із збільшенням діаметра понад 300 мкм їх питома поверхня зменшується, а жорсткість зростає, що веде до нерівномірності розподілення фібр в об'ємі і спричинює зниження міцності матеріалу з огляду на появу послаблених зон. Дослідженнями встановлено, що для базальтової фібри оптимальним є діаметр 0,12-0,3 мм, а відношення довжини l_c до еквівалентного круглого перерізу d_v фібр рекомендується в межах 30-110. Найчастіше використовують фібри з $l_c/d_v = 8-100$, а за умови максимальної міцності та в'язкості системи при згині їх оптимальне співвідношення складає $l_c/d_v = 75$. Таким чином, використання базальтових фіброволокон у бетонній матриці дає змогу знизити коефіцієнт податливості викиду матеріалу при дії на нього високошвидкісного удару. Волокна у фібробетоні знижують розтріскування від пластичної усадки, а наявність полімерних композицій дає змогу підвищити в'язкість та тріщиностійкість системи, в результаті чого зростає стійкість конструкції до масштабного руйнування внаслідок підвищеної пластичної деформації, зростає міцність на стиск та згин, ударна міцність та довговічність таких конструкцій. Введення від 0,2 до 5 % фібри у бетон забезпечує підвищення міцності на стиск на 22 %, на згин – до 210 %, опір ударним навантаженням – до 10-12 %.

Котова М.А.
 Климченко С.В.
 В/ч А0785
 Каревік О.О., к.т.н.
 АПСВТ

ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМКИ УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОЦЕСУ КАЛІБРУВАННЯ ПРИЛАДІВ ДЛЯ ПОВІРКИ ВОЛЬТМЕТРІВ ЗМІННОГО СТРУМУ

У даний час в Збройних Силах, та Сухопутних військах зокрема, експлуатується численний парк електронних аналогових та цифрових вольтметрів (типів В3-36, В3-41, В3-48, В3-49, В7-15, В7-16, В7-28, В7-34 тощо), що використовуються для контролю параметрів різноманітних зразків озброєння та військової техніки (ОВТ) на різних етапах їх життєвого циклу. Метрологічне обслуговування даних засобів вимірювальної техніки (ЗВТ) на піддіапазонах вимірювання змінної напруги у діапазоні частот від 20 Гц до 100 кГц здійснюється за допомогою приладів для перевірки вольтметрів змінного струму типу В1-9 (далі – приладів типу В1-9). Оперативність та якість метрологічного обслуговування електронних вольтметрів суттєво залежать від рівня досконалості процесу калібрування приладів типу В1-9 та його відповідності сучасним вимогам. На даний час основним засобом калібрування приладів типу В1-9 є установки типу В1-26. Визначення основної похибки здійснюється шляхом заміщення за допомогою термоперетворювача вихідної змінної напруги приладу типу В1-9 еталонною постійною напругою, яку відтворює установка типу В1-26. Основними недоліками процесу калібрування приладів типу В1-9 за допомогою установки типу В1-26 є:

- низька надійність термоперетворювачів напруги, що входять до складу установки, та легкість їх зіпсування при перевантаженні за струмом;
- недостатня точність та надійність відтворення установкою еталонної постійної напруги внаслідок дрейфу метрологічних характеристик ЗВТ, що входять до її складу;